

Helse- og omsorgsdepartementet
Sendt per e-post til postmottak@hod.dep.no

Deres referanse: 20/562
Vår referanse:
Dato: 08.05.2020

Høringssvar: Forslag til lovendringer – enkelte unntak fra taushetsplikten og utvidelse av varslingsplikten til Statens undersøkelseskommisjon

Det vises til departementets høringsbrev av 7. februar, med frist 7. mai. Vi vil i det følgende kommentere på forslaget til nytt unntak fra taushetsplikt for å gi helseopplysninger til klinisk etikkomité.

I høringsnotatet kapittel 2.2.2 beskrives retten til privatliv. NIM vil tilføye at Den europeiske menneskerettighetsdomstol har understreket den særskilte betydningen av å bevare fortrolighet om helseopplysninger, se blant annet I v. Finland (20511/03):

*“The protection of personal data, in particular medical data, is of *fundamental importance* to a person’s enjoyment of his or her right to respect for private and family life as guaranteed by Article 8 of the Convention. Respecting the confidentiality of health data is a vital principle in the legal systems of all the Contracting Parties to the Convention. It is crucial not only to respect the sense of privacy of a patient but also to preserve his or her confidence in the medical profession and in the health services in general.”¹ (vår kursivering)*

For å gi en adekvat beskyttelse av taushetsbelagte helseopplysninger vil det være av betydning at bestemmelser om unntak fra taushetsplikten gis en presis avgrensning.

Det er forutsatt i høringsnotatet, på side 17, at bestemmelsen bare vil komme til anvendelse i særlige tilfeller der fire kriterier er oppfylt:

- det er behov for en drøftelse i kliniske etikkomité av etiske utfordringer i en konkret sak
- det er nødvendig å utlevere taushetsbelagte opplysninger for å få en god drøftelse av de etiske utfordringene i saken
- det ikke er mulig eller det er vanskelig å innhente samtykke fra pasienten og
- en deling av opplysninger med medlemmene i en kliniske etikkomité anses å være i pasientens interesse

¹ Avsnitt 38.

Kriteriet om at det ikke er mulig eller at det er vanskelig å innhente samtykke fra pasienten kommer imidlertid i mindre grad til syne i utkastet til ny § 29 d i helsepersonelloven. Bestemmelsens første ledd, som slår fast at opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt «som hovedregel» bare kan gis dersom det er innhentet samtykke fra den samtykket gjelder, er utformet på en måte som skaper en viss uklarhet om omfanget av mulige unntak fra hovedregelen.

For å unngå en mulig utydelighet i regelverket som kan føre til en praksis som unødig svekker den enkeltes rett til å bestemme over egne helseopplysninger, synes det tilrådelig å presisere i lovteksten et krav om at samtykke skal være forsøkt innhentet eller at forsøk på å innhente samtykke anses umulig eller klart uhensiktsmessig. Der oversending av opplysninger til etikkomiteén ikke bygger på pasientens samtykke, med den begrunnelse at dette anses umulig eller uhensiktsmessig, bør det sikres notoritet om slike vurderinger i den enkelte sak.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Gro Nystuen
Assisterende direktør

Alf Butenschøn Skre
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.